

Майовець Я. М.

асистент кафедри «Економічна теорія»
Львівського національного університету імені Івана Франка

Mayovets Y. M.

Assistant, Department of Economic Theory
Ivan Franko National University of Lviv

РОЛЬ І МІСЦЕ ІННОВАЦІЙНОГО АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ НА ГЛОБАЛЬНОМУ РИНКУ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ

ROLE AND PLACE OF THE UKRAINIAN AGRICULTURAL ENTREPRENEURSHIP IN THE GLOBAL MARKET OF PRODUCTION GOODS

Анотація. Розглянуто роль і місце інноваційного аграрного підприємництва України в контексті загострення глобальної продовольчої кризи. Проаналізовано зміни в світових тенденціях споживання продовольства. Розкрито напрями модернізації виробничої аграрно-інноваційної діяльності та окреслено їх стратегічні перспективи.

Ключові слова: інноваційна стратегія, продовольчий ринок, аграрні інновації.

Постановка проблеми. Метою Єдиної комплексної стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій, затвердженої на період 2015–2020 років є підвищення конкурентоспроможності вітчизняного агровиробництва і доведення його до європейських та міжнародних стандартів [1]. Незважаючи на складнощі поточного періоду (військові дії на Сході України, дефіцит державного бюджету і недостатність державної допомоги), аграрний підприємницький сектор України показує позитивну динаміку економічного зростання. Це єдина галузь національної економіки, яка має високі фінансові результати.

Однак для того, щоби підтримати високі темпи зростання аграрної економіки і забезпечення їх незворотності, необхідна добре продумана і ресурсно забезпечена інноваційна стратегія, яка враховуватиме інформаційні і технологічні чинники, зміни у тенденціях продовольчого споживання у сучасному глобалізаційному світі.

Головною ознакою інноваційних стратегій є поєднання в ній двох напрямів впливу: перший спрямований на міжнародне середовище і сприяє підвищенню конкурентоспроможності агробізнесу серед інших виробників на світовому ринку, а другий – на забезпечення внутрішньої оптимізації національного продовольчого ринку.

Різні аспекти формування внутрішнього та міжнародного ринку продовольчих товарів досліджували такі вчені, як П. Гайдуцький, І. Кириленко, Ю. Лупенко, В. Месель-Веселяк, Р. Мудрак, О. Шубравська, А. Юзефович. Проте в їхніх роботах недостатньо враховані новітні тенденції розвитку ринку світових продовольчих товарів, які здійснюються на інноваційній основі і формуються під впливом різних обмежувальних чинників.

Метою статті є дослідження ролі аграрного підприємництва України в глобальному агропродовольчому розвитку та визначення місця аграрних інновацій у цих процесах.

Завданнями статті є:

- дослідження інноваційного потенціалу агровиробництва України та визначення його ролі у підтримці глобальної продовольчої безпеки;
- виокремлення чинників, які зумовлюють загострення світової продовольчої кризи;

– виявлення зміни у світових тенденціях споживання продовольства і пропозиція адекватної до вимог часу інноваційної стратегії розвитку аграрного підприємництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток інноваційного аграрного підприємництва України необхідно розглядати з урахуванням динаміки функціонування ринку світових продовольчих ресурсів. Останній формується під впливом різного роду обмежувальних чинників, що не дають змоги розраховувати на високі темпи приросту продовольчих і сировинних ресурсів як у близькій, так і більш віддаленій перспективі. Згідно з розрахунком Продовольчої і сільськогосподарської організації ООН (FAO), до 2030 року світове виробництво зерна зросте на 20–21% і становитиме 2150 млн т, або 80% до потреб. Виробництво м'яса збільшиться на 50–80 млн т і буде становити 76–86% від потреб. Спостерігається негативна світова тенденція щодо рівня забезпеченості потреб населення у продовольстві. Якщо у 1950–1985 роках приріст продовольчих ресурсів становив щорічно 30 млн. т, у 1985–1995 роках – 12 млн. т, то з 1996 по 2030 роки він буде становити не більш ніж 9 млн. т на рік [2]. Однак, як засвідчують дані цієї міжнародної організації, тенденція до зростання кількості населення зберігатиметься і надалі, а це обмежить доступність харчів, води і навіть кисню, тому кількість голодуючих зросте. Їх і так уже, за підрахунками, під кінець першої декади XXI ст. нараховувалося понад 1 мільярд [3].

Загострення глобальної продовольчої кризи багато науковців пов'язують із виснаженням сільськогосподарських угідь в окремих, насамперед розвинутих країнах світу, де максимально використовуються індустриальні технології. У результаті площа орних земель постійно скорочується. Так, за даними FAO, площа ріллі на одну особу населення планети скоротилася з 0,38 га у 1970 р. до 0,25 га у 2000-му, а згідно з прогнозами до 2050 року цей показник буде становити 0,15 га. Україна не є винятком. Тут також має місце втрата природної родючості чорноземів головно через ерозію ґрунтів, а також через монокультурне виробництво соняшнику, ріпаку, кукурудзи [3].

Спостерігаються зміни у світових тенденціях споживання продовольства. Бідніші прошарки населення прагнуть підтягнутися у споживчих уподобаннях до середніх

і навіть багатих, але не найбагатших. Ті цінують їжу найбідніших (хліб із висівків, знежирене молоко тощо). Якщо раніше, за даними Держдепартаменту США, мало місце зростання споживання рису, насамперед в країнах Південної та Південно-Східної Азії, Америки, то починаючи із 2000 року спостерігається тенденція до того, що у багатих країнах, або тих, які до них підтягуються, він втрачає свою вагомість. Водночас стрімко зростає споживання борошняних виробів із пшениці (табл. 1).

Таблиця 1
Динаміка зростання попиту на пшеницю на одну особу у Китаї, країнах Південно-Східної та Південно Азії за 2000–2016 роки

Країни	2000 р. (реально кг на 1 особу)	2016 р. (прогнозовано кг на 1 особу)
Китай	-2,0	75–90
Індія	9,6	50–75
Індонезія	6,2	25–49
Монголія	54,9	понад 100
Непал	23,1	понад 75

Побудовано автором на основі джерела [4]

Вагомим чинником зростання попиту на пшеничні вироби в означених країнах є розвиток туризму та міграція населення. Чим більше люди переміщуються і подорожують, тим більше вони хочуть споживати європейську їжу. Вищеозначене означає постійну корекцію стратегічного українського експорту, головню пшениці.

Дослідження, проведені українською аграрною конфедерацією, результати яких озвучив її голова Л. Козаченко, засвідчують особливо стрімке зростання попиту на продовольство в Китаї. Зростає економіка цієї країни, доходи і купівельна спроможність населення, однак відсутні внутрішні резерви нарощування виробництва. Тому в цьому регіоні Україну розглядають як одного із самих перспективних постачальників зерна, м'яса, молока [5].

Наявність добре продуманої інноваційної стратегії розвитку аграрного підприємництва пов'язана також із дією екологічних чинників. Сучасний розвиток світового агровиробництва вимагає перегляду методів та технологій виробництва для задоволення міжнародних вимог до якості та безпеки продуктів харчування, адже саме покращення агроєкосистеми та розвиток альтернативного (органічного) сільськогосподарського виробництва є ключовими пріоритетами у більшості країн світу, у тому числі європейських. Як засвідчують наукові дослідження, зі зростанням добробуту значення екологічних нормативів виробничої діяльності зростає, а контроль за їх дотриманням стає жорсткішим [6]. Необхідність інноваційного розвитку аграрного підприємництва України, як зауважують дослідники, у найближчій перспективі зумовлена загостренням трьох найпотужніших викликів сучасного людства. Перший – це приріст населення (до 2050 року на планеті житимуть 9 млрд осіб, причому 2/3 із них у містах). Другий – швидке старіння населення розвинутих країн (до 2050 року пенсіонерів буде 2,4 млрд, із них майже половина страждатиме від хронічних захворювань). Третій виклик – це збільшення попиту на електроенергію, продовольство і воду в умовах зростаючого їх дефіциту [7]. Аграрні інновації зможуть частково дати відповідь на ці виклики у різних напрямках: продовольчій і харчовій індустрії, фармакології, енергетиці, тощо.

Сучасний світовий продовольчий ринок являє собою складний механізм забезпечення населення продуктами

харчування, однак вихідні підходи до організації такого забезпечення залишаються незмінними упродовж тривалого історичного періоду. В усі часи населення за рівнем доходів поділялося на багатих, середніх і бідних. Відповідно до доходів формувалася попит на продукти, здійснювалося виробництво. Тобто можна стверджувати, що бідні в усі історичні часи прагнуть задовольнити свої продовольчі потреби у найпростіших і найдешевших товарах, середні прошарки населення хочуть отримати продукти доброї якості і широкого асортименту, виходячи насамперед із напрямів їхньої професійної зайнятості, багаті прагнуть продуктів ексклюзивних, обмеженого виробництва, вищої якості, екологічно чистих. Тобто сучасна стратегічна концепція функціонування сільського господарства у глобалізованому світі передбачає, що бідні країни мають забезпечити споживання продуктів харчування населення на кількісній основі, а багаті країни – на якісній [8]. Такого підходу дотримується більшість науковців.

Виходячи з наявних потреб, а також світових тенденцій функціонування продовольчого ринку, мають формуватися стратегічні напрями розвитку агровиробництва, а аграрні інновації мають сприяти реалізації стратегічної мети. У сучасній стратегії розвитку аграрного сектору виразно окреслюються три напрями інноваційної діяльності (рис. 1). Перший напрям являє собою традиційне виробництво, другий – органічне, третій – виробництво з використанням генної індустрії. Всі означені напрями ґрунтуються на інноваційній основі.

Для збільшення виробництва продовольчих товарів масового споживання в Україні є базовий інноваційний потенціал: 25% всіх чорноземів світу, 43 млн. га площ сільськогосподарських угідь або 72% від загальної площі країни. Продукція АПК у 2015–2016 роках становила понад 40% товарного експорту. [9] У 2006–2016 роках вироблялося біля 60 млн. т зерна, а у 2016 році було зібрано рекордний урожай зернових – майже 67 млн т. Український аграрний сектор є третім за обсягами експорту продукції птахівництва, шостим – борошна. У 2016 році Україна вперше вийшла на європейський ринок вершкового масла, а у 2017 році її частка вже становила на цьому ринку 37%. [10] Вироблений агропродукт становив у 2016 році майже 41% ВВП.

Однак, на відміну від розвинених країн (США, Канади, країн ЄС), Україна лише на третину використовує свій аграрний природно-ресурсний потенціал. Про це засвідчує багаторічне відставання українського агробізнесу від розвинутих країн за показниками ефективності – нижчі врожаї зернових, продуктивність худоби тощо. Лише у 2016 році Україна вийшла на друге місце після ЄС за врожайністю пшениці (40 ц на га). Слідують за Україною такі потужні країни – виробники зерна, як США, Канада, Аргентина. Тому інноваційну активність у цьому напрямі необхідно розглядати як невід'ємний складник процесу поліпшення результативних показників господарювання, а саме – продуктивності праці, фондівіддачі основних видів техніки й забезпеченості ними [9].

Сучасний рослинницький сектор сільськогосподарських підприємств (особливо великих) зорієнтований на виробництво та експорт зернових і технічних культур. Упродовж 1990–2015 років структура посівних площ технічних культур змінилася. Наприклад, вирощування соняшнику збільшилося з 1636 тис. га до 5105 тис. га, або у понад 3 рази, а посівні площі цукрових буряків за цей період скоротилися з 1,607 тис. га до 237 тис. га, або майже у 7 разів. [11] Рентабельність продуктів рослинницької галузі зростає. У виробництві зерна протягом 2016–2017 років вона наблизилася до 70%. Таких результатів значною мірою вдалося досягнути завдяки інтенсифікації виробництва, в основі якого закла-

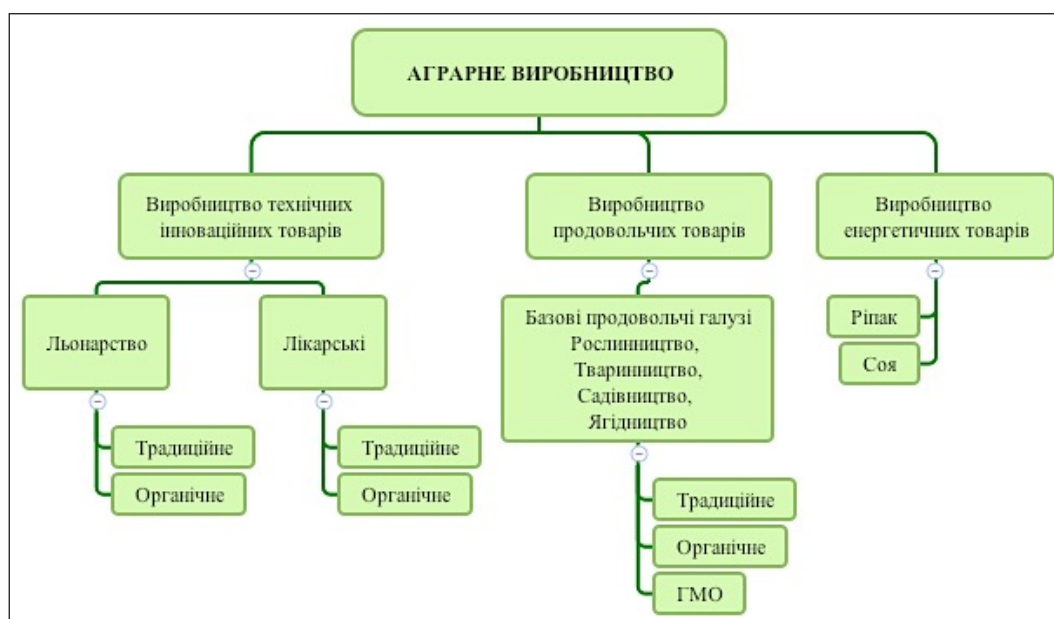

Рис. 1. Напрями виробничої аграрно-інноваційної діяльності

Джерело: розроблено автором

дено цілий комплекс інноваційних заходів. Однак загалом фондозабезпечення у сільському господарстві України не відповідає технологічній потребі. Наприклад, у Німеччині на 1 га сільгоспугідь припадає в 11–12 разів більше основних засобів, ніж в аграрних підприємствах України [12]. Тільки великі агрохолдинги використовують переважно імпортну техніку, вітчизняних аналогів яким нема, а тракторний парк цих господарств постійно оновлюється. Наприклад, Миронівський хлібопродукт (МХП) має у використанні близько 100 найновіших і досконалих тракторів [13]. Упровадження сучасної техніки і технологій спостерігається також і в інших агрохолдингах. Вони, на думку багатьох учених, є рушійною силою у просуванні в Україні високоякісної технологічної, економічної та потужної техніки, маючи всі необхідні фінансові ресурси [5].

Однак в Україні ще існує сектор господарств населення, що забезпечує виробництво 40% м'яса і яєць, 76,3% молока, практично повністю картоплі. У ньому загалом виробляється майже 45% валової продукції сільськогосподарства. Інновації у цьому секторі використовуються фрагментарно і у незначних обсягах. Тому технологічне оновлення малих сімейних ферм є важливим, пріоритетним напрямом аграрного підприємництва [14].

Рослинництво є найбільш енергоємною галуззю у сільському господарстві. На нього припадає понад 80% використовуваних паливно-мастильних матеріалів. Тому дуже важливим напрямом інноваційної діяльності є виробництво та використання енергозощаджувальної техніки і технологій. У цьому напрямі за періоди 1990–2015 років є помітні зрушення. Якщо у 1990 році аграрні підприємства витрачали на 1000 грн валової продукції у порівняльних цінах 2010 року 60 кг умовного палива, то у 2015-му – 9 кг, або у 6,7 раза менше [15].

Україна поглиблює свою участь у формуванні глобального ринку продукції рослинництва. Рослинницька продукція українських агровиробників користується попитом як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Якщо аналізувати потенціал тваринницької продукції, то його ресурси обмежені з огляду на декілька причин, таких як:

1. Невідповідність тваринницької сировини і готової продукції світовим стандартам безпеки і якості.

2. Встановлення квот на експорт української тваринницької продукції з боку ЄС.

3. Обмежена кількість маркетингових каналів розподілу тваринницької продукції.

Важливою проблемою, що стоїть перед продовольчим комплексом України, є виробництво генетично модифікованої продукції. Стає очевидним, що стратегічні перспективи інноваційного кількісного збільшення виробництва аграрної продукції ґрунтуються не лише на пропозиції натуральних продуктів, але і на використанні їх заміників. Біотехнології не лише збільшують урожайність сільськогосподарських культур, вони дають змогу уникнути колосальної втрати урожаю від забур'яненості, за деякими підрахунками до 40% [16]. В Україні, незважаючи на складнощі трансформаційного періоду, здійснюється активне дослідження ГМО-технологій. Випробовуються генетично модифіковані сорти цукрових буряків, кукурудзи, ріпаку, соняшнику, сої. Етап невизначеності і настороженості щодо ГМО змінюється у бік зацікавленості можливостями сучасних біотехнологій.

Однак вихід українських агропідприємств на зовнішні ринки зіштовхується із цілою низкою обмежувальних чинників. Зокрема, недостатністю науково обґрунтованої інформації про гарантії безпечності генетично модифікованих організмів для людини. Тому в західних країнах поширені громадські рухи за створення зон, вільних від ГМО. В Україні ситуація з вирощуванням ГМ-рослин теж залишається невизначеною. З одного боку, законом ніби не дозволено це робити, а з іншого – до третини полів засіяно ГМ-культурами, як заявляє віце-президент НААНУ М. Мельничук [17]. В Україні немає контролю за вмістом ГМО в продуктах. І дуже часто, щоби знівелювати такий контроль, лобісти трансгенної продукції маркують позначкою «без ГМО» все: воду, сіль, соду тощо [18].

В умовах загострення світової продовольчої кризи, наявності мільйонів голодуючих або тих, хто недоїдає, інноваційний розвиток аграрного підприємництва має, поза сумнівом, бути спрямований на виробництво (збільшення) основних базових сільськогосподарських культур, здатних вирішити ці проблеми, що передбачає розширення виробництва трансгенної продукції.

На наш погляд, як один із напрямів інноваційного розвитку виробництво генетично-модифікованої продукції збережеться на тривалу перспективу. Це пов'язано з нестабільністю і циклічністю агробізнесу, а отже, і постійними локальними і глобальними продовольчими кризами та загрозою голоду. Однак настороженість до ГМО і його несприйняття, будуть існувати навіть тоді, коли науково буде доведено їх нешкідливість. Людський організм є суто індивідуальним, і найменші прояви його збою в різноманітних варіантах будуть сприйматися як дія трансгенів. Продукти ГМО завжди будуть залишатися їжею бідних або тих, хто не знає про їх наявність у своєму харчовому раціоні. У будь-якому разі успіху аграрному підприємництву України в цьому напрямі шукати не варто. Обравши його як визначальний напрям інноваційного розвитку агробізнесу, ми завжди будемо в ролі наздоганяючого аутсайдера, оскільки дослідження в галузі генної інженерії через брак фінансових ресурсів організувати надто складно, а надіятися на щирість транснаціональних компаній є справою марною.

У цій ситуації перед українськими агровиробниками постає лояльний гуманний і вигідний через свою передбачуваність і ефективність третій напрям інноваційного розвитку – виробництво екологічно чистої, органічної продукції.

Доцільність стратегічної підтримки органічного агро-виробництва полягає в тому, що воно продукує товари з високими поживними і смаковими властивостями, не містить синтетичних добавок, позитивно впливає на організм людини і на довкілля. Виробники екологічно чистої продукції мають змогу отримувати вищі доходи від її реалізації.

Для організації органічного аграрного підприємництва в Україні є наявний для цього базовий потенціал: сертифіковані землі, кадри відповідної кваліфікації. Варто врахувати, що потенційна місткість українського ринку органічної продукції до 2020 року становитиме 38,8 млрд. грн. [19], а глобальний ринок органічної продукції до 2025 року зросте до 426 млрд. дол. [20] Україна має всі шанси стати одним із світових лідерів виробництва екопродуктів. У країнах ЄС органічну продукцію купують до 40% населення. Однак для того, щоби поглибити свою участь у формуванні глобального ринку аграрної продукції за всіма напрямками, необхідно не лише виробляти якісний продукт, але і освоїти «правила поведінки» на міжнародних ринках капіталів, кредитів, інвестицій, технологій та робочої сили.

Висновки. Світовий ринок продовольчих і сировинних ресурсів формується під дією різноманітних обмежувальних чинників, які гальмують його розвиток, таких як приріст населення світу, швидке старіння населення розвинутих країн, збільшення попиту на енергетичні ресурси і воду в умовах їх дефіциту, виснажливої експлуатації ґрунтів та зниження їх природної родючості. Інноваційний агробізнес України частково може дати відповіді на глобальні виклики і вирішити означені проблеми. Для цього є базовий інноваційний потенціал: земельний та експортний. Тому інноваційну активність необхідно розглядати з урахуванням динаміки функціонування ринку світових продовольчих ресурсів і як невід'ємний складник процесу поліпшення результативних показників господарювання, продуктивності праці, фондовіддачі, основних видів техніки і забезпеченості ними.

Висока рентабельність рослинницького сектору українського агробізнесу, його експортна зорієнтованість ґрунтується на природній родючості ґрунту, інтенсифікації виробництва і доброму техніко-технологічному забезпеченні виробництва у великих агрохолдингах. Інновації у секторі малих сімейних ферм незначні і використовуються фрагментарно.

Важливою проблемою, що постає перед агропродовольчим комплексом України, є вибір напрямів його розвитку: традиційного, екологічно чистого (органічного) чи генетично модифікованого виробництва. В умовах загострення світової продовольчої кризи, мільйонів голодуючих або тих, хто хронічно недоїдає, необхідне оптимальне поєднання усіх трьох напрямів. Однак агробізнесу України не варто переоцінювати можливості виробництва продуктів ГМО. Обравши його як визначальний напрям, агровиробники України завжди будуть у ролі наздоганяючого аутсайдера через недостатність фінансових ресурсів та досліджень у галузі генної інженерії. Великі перспективи має розширення виробництва органічної продукції. Це зумовлюється високим попитом на екологічно чисті продукти на світовому ринку і зростаючим попитом на національному ринку через високі смакові і поживні властивості, відсутність синтетичних добавок, позитивний вплив на організм людини і довкілля. Аграрний інноваційний потенціал органічного підприємництва України дасть йому змогу стати одним із лідерів виробництва екопродуктів.

Список використаних джерел:

1. Єдина комплексна стратегія сільського господарства та сільських територій на 2015–2020 роки [Електронний ресурс] // Міністерство аграрної політики та продовольства України. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/16025>.
2. Ильина З.М., Мирошук І.В. Рынки сельскохозйственного сырья и продовольствия. – М.: БГЕУ, 2000. – С. 12.
3. Калетнік Г.М. Крапельне зрошення як інноваційний фактор забезпечення високих урожаїв // Економіка АПК. – 2014. – № 1. – С. 66.
4. Рис і люди // Україна тиждень, 2017. – № 11. – С. 34–36.
5. Експортна стратегія України: чим будемо торгувати [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://vkurse.ua/ua/economics/chem-budem-torgovat.html>.
6. Шубравська О.В. Розвиток агропродовольчого виробництва України: завдання і виклики // 2016. – № 4. – С. 7.
7. Коваленко О.В. Формування інноваційних ніш в умовах модернізації харчової індустрії // Економіка АПК. – 2014. – № 5. – С. 69.
8. Мармуль Л.О., Новак Н.П. Розвиток органічного виробництва в Україні на засадах кооперації // Економіка АПК. – 2016. – № 9. – С. 28.
9. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.ib.ua/economics/2016/04/07/332278>.
10. Прихована загроза: що може заблокувати український агроекспорт [Електронний ресурс] // Європейська правда. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2017/11/9/7073373>.
11. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
12. Сумець О.М. Розвиток форм інвестування техніко-технологічної бази логістики // Економіка АПК. – 2014. – № 2. – С. 57.
13. Скоцик В.Є. Організаційні засади функціонування ринку сільськогосподарської техніки в Україні / В.Є. Скоцик // Наук. вісн. України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2013. – № 181. – С. 207–209.
14. Кириленко І.Г., Івченко В.Є., Деменчук В.В. Структурні реформи в аграрному секторі України // Економіка АПК. – 2015. – № 9. – С. 28.

15. Захарчук О.В., Вишнеvsька О.В. Використання паливно-енергетичних ресурсів у сільському господарстві // Економіка АПК. – 2015. – № 5. – С. 66.
16. Суршик Л. Біотехнології – шанс чи вибір // Дзеркало тижня. – 2002. – № 44. – С. 14 (16 листопада).
17. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.zadavam.pp.ua/276-gmo-v-ukrayini-svt.html>.
18. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.dossier.org.ua/ecology-situaciya-z-gmo-v-ukrajini-kritichna>.
19. Воскобійник Ю.П., Гаваза С.В. Методичні рекомендації з визначення ємності ринку органічної продукції. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2013. – 40 с.
20. Нова філософія: як перетворити органіку на вигідний бізнес [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://agroportal.ua/publishing/lichnyi-vzglyad/nova-filosofiya-kak-prevratit-organiku-v-vygodnyi-biznes>.

Анотація. Рассмотрены роль и место инновационного аграрного предпринимательства Украины в контексте обострения глобального продовольственного кризиса. Проанализированы изменения в мировых тенденциях потребления продовольствия. Раскрыто направления модернизации производственной аграрно-инновационной деятельности и очерчены их стратегические перспективы.

Ключевые слова: инновационная стратегия, продовольственный рынок, аграрные инновации.

Summary. The role and place of innovation agrarian business of Ukraine in the context of aggravation of the global food crisis has been considered. The research contains the analysis of the changes in global trends in food consumption. The directions of modernization of industrial agrarian-innovation activity has been revealed and their strategic prospects was outlined.

Key words: innovative strategy, food market, agrarian innovations.

УДК 338.465.4

Маргіта Н. О.

*кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри маркетингу і логістики
Національного університету «Львівська політехніка»*

Ярема Н. О.

*магістр
Національного університету «Львівська політехніка»*

Marhita N. O.

*PhD in Economics,
Senior Lecturer, Department of Marketing and Logistics
Lviv Polytechnic National University*

Yarema N. O.

*Master,
Lviv Polytechnic National University*

ОЦІНКА ЯКОСТІ СИСТЕМИ ТРАНСПОРТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПАСАЖИРІВ М. ЛЬВОВА

QUALITY ASSESSMENT OF TRANSPORT SERVICE SYSTEM OF THE PASSENGERS IN LVIV

Анотація. У статті розглянуто науково-методичні підходи до оцінки якості системи обслуговування пасажирів, проаналізовано критерії оцінки якості системи міського пасажирського транспорту. Представлено результати оцінки якості системи обслуговування пасажирів м. Львова. Проаналізовано середні значення оцінок якості громадського транспорту за обраними критеріями для Львова, Кракова та Любліна.

Ключові слова: оцінка якості системи обслуговування пасажирів, якість системи пасажирського транспорту, оцінка громадського транспорту.

Постановка проблеми. В сучасних умовах посилення процесів урбанізації, розширення міст, перевантаження вуличних мереж транспортними засобами важливим

питанням є створення безпечної, економічної, екологічно чистої і комфортної системи громадського транспорту, яка могла б забезпечити такий рівень якості перевезень, що